

Navnemæssige overvejelser omkring brandstationsgrunden i Herning

Den gamle brandstations grund skal bebygges med en blanding af erhvervslokaler og boliger. Det samlede projektområde omfatter også en grund, hvor der tidligere har stået et lille hus samt den bygning, der i folkemunde er kendt som " Nis Petersens Hus". I samme område ligger Asylet, men det indgår ikke i projektet (Asylet bør derfor reserveres en senere brug af den bygning/grund).

De navnemæssige overvejelser kunne omfatte:

- Brandstationen og heraf afledte former som Slangetårnet, Sprøjtehuset mm.
- KFUK og heraf afledte former som pensionatet, pigehjemmet mm.
- Nis Petersen

Vedr. "Brandstationen":

I flere år fremover vil matriklen i folkemunde stadig blive kaldt "brandstationsgrunden". Se bare hvorledes Schou-Epa betegnelsen er fulgt med supermarkedet i Østergade, skønt det både har heddet Edeka og Superbest efterfølgende. I mands minde har der været en brandstation, og det vil hænge ved nogen tid endnu.

Omvendt er de steder, hvor man viderefører et navn typisk karakteriseret ved, at man har bevaret bygninger, om end med ændret indretning. Brandts Klædefabrik er ikke en tekstilvirksomhed længere, men navnet er godt til storytelling, fordi bygningen står der fortsat, og brugerne drager nytte af det brand. Værket, Fængslet og Turbinehallerne er andre tilsvarende eksempler.

Havde der nu været en stor og flot, gammel brandstation, der var genbrugt, så var sagen en anden. Hverken i anvendelse eller arkitektur er der noget, der peger mod begrebet brandstation, så det er svært at finde en logisk forbindelse. Der er heller ikke noget, der peger mod slangetårnet eller sprøjtehuset eller andet, og p-kælderens angiver heller ikke et alibi. Jeg vil anbefale, at man dropper det.

I stedet kunne man tage fat på en tiltrængt historisk anerkendelse i byen, nemlig at påføre nye byggerier en lille plade, hvor man fortæller, hvad der engang lå på stedet.

Vedr. "KFUK":

Nis Petersens Hus er i virkeligheden det gamle KFUK, hvor der var en slags pigehjem og pensionat. Ingen af disse elementer ses at indgå i den fremtidige anvendelse. Havde der skullet etableres en restaurant, hotel eller lignende, kunne man have forfulgt ideen.

I stedet mener jeg, at det bør markeres med en plade i væggen, gerne kombineret med Nis Petersen (se nedenfor).

Vedr. "Nis Petersen":

Nis Petersen er opvokset i Herning, og i en periode var hjemmet i Østergade og en periode i KFUK-bygningen i Nygade. Det er derfor relevant at hædre digteren på dette sted.

Det kan passende ske ved, at man genindsætter den plade, der har siddet i huset indtil nu, og som er opsat i 1977. Den bør placeres ved den østlige del af bebyggelsen. Denne plade fortæller

imidlertid intet om, at det er hans barndomshjem. Sammen med denne plade burde man derfor lave en supplerende lille plade, der kort fortæller den historie, og gerne kombinerer med KFUK-historien, så der ikke skal opsættes alt for meget.

Der er allerede et forslag om at lade bevoksningen mod øst kalde "Nis Petersens Lund". Det er fint at opkalde et sted efter ham - om det er lund, plads, torv eller andet, skal vel afhænge af stedets muligheder. Jeg kan ikke vurdere, om det ene er bedre end det andet, men anbefaler gerne denne markering. Ved Laven er der opstillet en buste af digteren, og målet kunne måske være at tilføje en tilsvarende kunstnerisk tilføjelse til navngivningen.

Man kan jo også overveje at lade den samlede bebyggelse opkalde efter Nis Petersen. KFUK-bygningen kaldes allerede for "Nis Petersens hus" i folkemunde, men det vil være forkert at lade det uændret føre videre i den ny bebyggelse. Vi har andre ejendomme i Herning med brugen af "hus" - Volmerhus og Ankerhus - men Nishus klinger ikke godt. Forslaget kunne derfor være "Nis Petersens Gård" eller "Nis Petersen Gaard", afhængig af temperament. Det refererer naturligvis ikke til bondegård (som der ikke har været på stedet), men til stor bygning, ligesom Ørstedsgården og Mindegården.

Endelig vil jeg driste mig til et lille supplement, idet der på skitseforslaget er markeret en slags sti eller et forløb, der strækker sig fra Nygade, ind gennem gårdrummet og ud ved Skolegade. Selvom det ikke er en gade i traditionel forstand, vil jeg foreslå navnet "Sandalmagernes Gade". Ved Jernkilde og Herninglund har vi andre eksempler på intime gårdmiljøer, der har fået eget navn, så det er ikke nyt i Herning.

"Sandalmagernes Gade" er Nis Petersens hovedværk, og det er i al væsentlighed skrevet i Herning, og tilmed ikke langt fra den påtænkte bebyggelse, da digteren som voksen vendte tilbage til byen. Han holdt til lidt længere henne i Nygade, i nummer 3, hvor fru Biilmann støttede Nis Petersen i at få værket gjort færdigt og i øvrigt på digterens vegne selv opsøgte 14 forlag for at få bogen udgivet. Sandalmagerens Gade er muligvis ikke benyttet andre steder overhovedet, så det vil være en original og unik ide at realisere det i Herning.

Forklaring på brugen af dette navn kan indføres i mit forslag om skiltning af Nis Petersen og KFUK.

Konklusion:

Nis Petersens Gaard - som betegnelse for byggeriet

Nis Petersens Lund - som betegnelse på friarealet mod øst

Navngivning af "Sandalmagernes Gade" - som postadressen

Lille skilt ved byggeriets nordside med historien om brandstationen

Lille skilt ved byggeriets østside med den kombinerede historie om Nis Petersen, KFUK og Sandalmagernes Gade

Bevaring og genanvendelse af det eksisterende skilt fra 1977

Kurt H. Jørgensen/juni 2013